

MARIBORSKI

Cena 1 Dir

VEČERNIK
„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11, tel. 2440 in 2455 / Ljubljana, Knafljeva ul. 5, tel. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. / Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan in stane mesečno dostavljen na dom 12 Din, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din. / Oglasi po ceniku. / Oglase sprejemata tudi uprava »Jutra« in »Slovenskega Naroda« v Ljubljani. / Poštni čekovni račun št. 11.409. / Posamezna šteč. 1 Din.

Razstave Mariborskega tedna

Kratek pregled in nekaj kritičnih pripomb

Namen vsakoletnih razstav na Mariborskem tednu, je, pokazati čim nazorneje, kaj naš obmejni Maribor zmora in premore, kako napreduje in kako se razvija na vsestranskem gospodarskem in kulturnem področju. Zaradi tega pa imajo vse razstave prvi vrsti propagandni značaj in so verna slika vsakega resnega dela na področju narodnega gospodarstva, ki ga dviga v naših obmejnih krajih stremenje po napredku. Vse razstave letošnjega Mariborskega tedna so nameščene v poslopih deklariške meščanske šole v Cankarjevi ulici in osnovne šole v Razlagovi ulici. Na prvi pogled pričajo obiskovalcem, da so organizirane z veliko voljo in ljubeznijo ter razumevanjem namena Mariborskega tedna. Razvijeno, tako zvano poslovno oko,

Umetniška razstava ljubljanske trojice

ki jo tvorijo akademski slikarji Gojmir A. Kos, Miha Maleš in akademski kipar France Gorše, razstavlja na Mariborskem tednu okrog 115 olj, grafik in kipov v raznem materialu. Nad polovico del je novejšega datuma in bodo zdaj v Mariboru prvič razstavljeni. Mariborsko občinstvo še posebej opozarjamo na to razstavo, ki bo dostojno reprezentirala likovno tvornost slovenske metropole. Slika predstavlja reprodukcijo »Dveh pajdašev«, najnovejšega izmed Goršetovih kiparskih del.

ti si jih morebiti zazalelo v nekoliko drugače organizirani obliki, toda kakor smo že uvodoma omenili, njih namen ni kupčija, marveč propaganda. Prav gotovo pa se bodo od leta do leta spopolnile in bodo nedvomno mnogo pripomogle napredku tujskega prometa in razvoju letovišarstva v našem Mariboru, ki ga po pravici nazivajo mesto vrtov in zelenjave.

Tujsko - prometna razstava

Nameščena je v prvem nadstropju Cankarjeve šole ter urejena naravnost z vidno smiselnostjo. Organizatorji z uradnikom »Putnika« g. Alfredom Kraljem na čelu so z najboljšim razumevanjem smotreno razdelili razstavljeni material tako, da že na prvi pogled nazorno prikaže obiskovalcu tiste kraje, ki jih propagiramo kot naj-

romantičnejše in najlepše. Prikazati jih v njihovim naravnih krasotah, to je glavni

Tehnično je letos tujsko-prometna razstava na višku. Razstavljeni material je pomemben razstave in v tem je tudi v polni meri uspešna.

srečno izbran. Na temnomodrih tapetah iz jute se efektno odražajo in učinkujejo vse razstavljenе slike, ki prikazujejo med drugim nekaj sijajno posrečenih tipičnih motivov iz mesta in njegovega najsiiršega zaledja. Na levi strani dominirajo solčno in vinorodne Slovenske gorice. Posebnost med razstavljenimi posnetki je diagram Prekmurja, kamor tudi že prodira zadnja leta skrb čimteljev za razvoj tujskega prometa. Na desni strani se košati zeleno Pohorje z romantičnim Kozjakom. Zelo posrečena je propagandna karta za Pohorje, koristna pa je tudi tabela cestnega omrežja in poti po vseh pohorskih vrhovih in grebenih. V ozadju so lepi in izbrani diapozitivi, ki prikazujejo naše mesto in okolico v raznih letnih časih v njeni značilni zunanji podobi. Pozornost pa vzbuja med njimi Pajtlertjev skrbno in precizno izdelani relief Pohorja.

V ospredju so nameščeni kolorirani motivi v miniaturni, ki prikazujejo lepoto in tipičnost naših Slovenskih gor, našega mesta in njegovega najmodernejšega kopališča na Mariborskem otoku. Tipičnost Slovenskih gor je podčrtana s klopotcem in vinogradom, ki se koplje v žarkem poletnem solncu, mikavost Pohorja pa s Pohorskim in Senjorjevim domom.

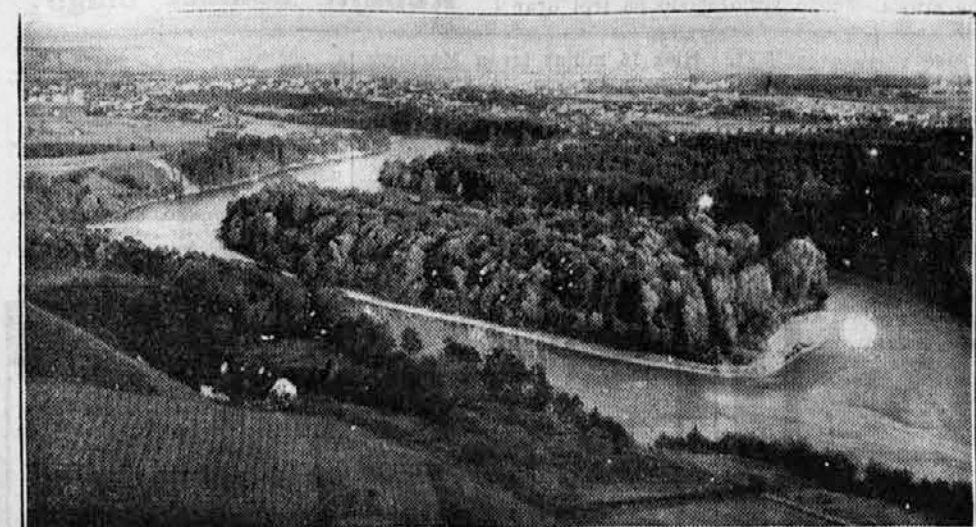
Brez mogočnih diaramov naše slovenske pokrajine bi si tujsko-prometne razstave sploh ne mogli zamisliti. Veliko pozornost zbirajo letos dovršeno izdelani diaram Slovenskih gor in precejšnjim delom Dravskega polja in reke Drave, ki reže ravnilo od solčnih, z vinsko trto posajenih gričkov in v njive ter travnike preoranih položnih pobočij. Diaram nazorno prikazuje valovitost in tipičnost terena in jasno pove, kod te pelje cesta ali pešpot iz kraja v kraj. Mimo tega pa je diaram Slovenskih gor in v tako veliki obliki dragocena pridobitev naše Tujsko-prometne zveze in bo dobro služil propagandi za naše gorice na vseh mogočih razstavah doma in v tujini. Zanimiv je tudi diaram slovenskih dežel s pregledom vseh važnejših zdravilišč, Planinski čar in skrivnostne lepote pa diha iz diarama zelenega Pohorja, ki je razstavljen v ospredju.

Posebej moramo omeniti razstavljenno prvo sokolsko planinsko postojanko na pohorski goličavi. Precizno je izdelana v miniaturni in vzbuja veliko pozornost pri vseh obiskovalcih razstave. Mimo svoje važnosti v planinskem kraljevstvu pa obenem zgornjo dokumentira agilnost in požrtvovalnost mariborskih Sokolov, ki bodo spravili novo planinsko postojanko pod streho še letos z lastnimi žulji pridnih in delavnih rok. Končno naj še omenimo, da vzbija tujsko-prometna razstava najboljše vtise med vsemi.

Fotoamaterska razstava

Fotoamaterska razstava letošnjega Mariborskega tedna je bila organizirana na pobudo mariborskega fotoamaterja uradnika »Putnika« g. Alfreda Kralja. Material je razstavljen v dveh sobah in diha iz njega ljubezen naših fotoamaterjev do fotografije in do matere narave ter vsega njenega in človekovega stvarstva. Razstavljenih je veliko število krasnih posnetkov, ki prikazujejo lepote naših krajev iz vse države, ki prikazujejo človekovo življenje in njegove uspehe v najrazličnejših niansah. Svoje najlepše posnetke so razstavili številni mariborski, ljubljanski, za-

Pogled na Mariborski otok

kjer imajo moderno urejeno kopališče, edino svoje vrste v naši državi, v katerem se bodo vršile v okviru Mariborskega tedna plavalne tekme za državno prvenstvo ob udeležbi najboljših jugoslovenskih plavalcev

„Katoličan - sovražnik države“

Kulturni boj v Nemčiji je v polnem razmahu - Narodni socialisti dolže politični katolicizem, da s pomočjo komunistov izziva verske boje, da bi na ta način oslabil sedanji režim - Ostra kampanja tiska

Berlin, 7. avgusta. r. Verski boji v Nemčiji so zavzeli v zadnjem času tak pomen in obseg, kakršnega si ne želijo ne voditelji narodnega socializma, ne katoliški, ne protestantski škofi. Po službenih informacijah do tako velike borbe gotovo ne bi prišlo, da niso razni podzemski elementi izkoristili prilike in vlivali olje v ogenj ter tako izzivali nov kulturni boj. Uradno zatrdjujejo, da se je zanesla tako v katoliške, kakor v narodno socialistične vrste komunistična propaganda in provokacija, ker je bilo pri preiskavah že ponovno ugotovljeno, da so v razne na zunan verske incidente in afere zapleteni komunisti, ki so pomagali zlasti bivšim centrunašem, ki so se postavljali na čelo pokretu proti narodnemu socializmu.

O tej novi kulturni borbi je imel propagandni minister dr. Göbbels te dni velik govor. Ostro je nastopil proti onim katoliškim in protestantskim voditeljem, ki so se neposredno postavili v boj proti narodnemu socializmu, ki po besedah dr. Göbbelsa ne pomeni nikake strankarske ali strankarsko uzurpatorske, nego narodno oblast. Potem takem so ti ljudje proti narodu in državi ter jih bodo zato zadele vse zakonske posledice. Nacionalni socializem se ne bo boril proti cerkvi, nego proti onim, ki bi hoteli cerkev izkoristiti za svoje dvomljive namene, ki so toliko bolj nevarni, ker so v njihovo delo zapleteni tudi temni elementi, za katere je to dobra prilika, da prizadevajo narodnemu socializmu kakršnekoli nevedčnosti, ker jih je narodni socializem enkrat za vselej likvidiral.

Kar se tiče Stahlhelma, je dr. Göbbels odkrito izjavil, da bo v vsej Nemčiji razpuščen. Skliceval se je na izjavo maršala Mackensena, ki je bil do zadnjega častni predsednik te organizacije. Kakor znano, je Mackensen poslal vodstvu Stahlhelma pismo, v katerem podaja ostavko na svoje mesto, ker smatra, da je organizacija dovršila svoje delo in sedaj ni nikakega razloga več za njen nadaljnji obstoj. Maršal Mackensen meni, da so interesi naroda in države sedaj v rokah narodnega socializma.

Ker v javnosti vedno bolj narašča vznemirjenost zaradi verskih borb, ki jih je občutili na vsakem koraku, so včeraj nalepili na zidove v Berlinu velike napake, v katerih podrobno opisujejo, kako je prišlo do teh borb. Narodni socialisti trdijo, da niso krivi verskih borb, ki so se v zadnjem času silno razširile nego da so jih izzvali temni tipi, ki izkoriščajo male incidente za borbo proti narodnemu socializmu. Lepaki obirno govore o incidentih v posameznih krajih, kjer so bile oskrnjene cerkve, onečane svete slike in kipi. Oblasti so takoj uvedle energične preiskave in vselej so ugotovile, da so ta dejanja izvršili provokaterji. Aretirali so mnogo ljudi, ki so zakrivila ta dejanja in ki so tudi že priznali, da so delovali z namenom, da bi se široko katoliške in protestantske mase vznemirile in se usmerile proti narodnemu socializmu.

Pri preiskavah so dognali, da so de-

janja izvršili večinoma pristaši bivšega centruna, ki so se združili s komunisti in skušali skupno z njimi započeti borbo proti narodno socialističnim oblastem. Lepaki pravijo, da je to kulturna borba, ki je bilo narodnemu socializmu vsiljena, toda narodni socialisti se bodo proti njej znali braniti. To je sabotaža notranjega mira in akcija proti narodu. Ko v borbi proti narodnemu socializmu ne pomaga nobeno sredstvo več, so se njegovi nasprotniki pričeli posluževati laži in provokacij. Ko je vodja narodnega socializma Hitler povedel narod naproti boljšim časom, kar se vidi na vsakem koraku, tedaj so se pričele pojavljati take zahrbitne akcije, ki ogrožajo nemški narod, njegov razvoj in zboljšanje njegovega položaja. Nekim temnim elementom še vedno ne gre v račun, da bi bil nemški narod narod miru in reda. Narodni socializem na bo, kakor je obvladal že mnogo večjih težav, v interesu nemškega naroda premagal tudi to oviro.

Nemški tisk v zvezi s tem ostro napada podzemsko akcijo političnega ka-

tolicizma. »Berliner Lokalanzeiger« pravi o tem med drugim: V poslednjih tednih so oblasti v zapadni Nemčiji že v treh primerih ugotovile, da se je pričela voditi posebne vrste politična akcija na ta način, da se narodno socialističnemu pokretu, odnosno njegovim pristašem podtika, da so izvršili neke prestopke proti katoliški cerkvi. Prvi primer se je pripetil v Borkenu v Westfaliji. Tedaj so trdili, da so člani narodno socialističnih napadalnih oddelkov v kapeli sv. Križa v Borkenu zažgali spovednico in altar. Preiskava na je dognala, da je izvršil to neki član društva sv. Cecilije. Drugi primer se je pripetil v Boholtu. Tam so neznani zlikovci, poškovali kipe svetnikov in neki smonenik. Po zelo dolgi preiskavi sta bila aretirana »va Boholtčana, ki sta prej zelo simpatizirala s komunisti in priznala svojo krivdo.

»Völkischer Beobachter« ugotavlja, da je »borba katolicizma proti narodnemu socializmu zavzela« že take oblike, da jo mora obsoditi vsak pošten Nemec.

Italija mobilizira na novo pet divizij

Oficijozni komentariji pravijo, da Italija ne more in ne sme pričakovati rešitve iz Ženeve

Rim, 6. avgusta. w. Komuniké ministrstva za tisk in propagando javlja:

»Zaradi vedno nove mobilizacijske ukrepe abesinske vlade je duce odredil mobilizacijo dveh novih divizij Assietie in Cosserie. Razen tega se pripravljajo uspraviti v šest divizij črnih straj, ki jo bodo sestavljali vojni poškovalci, bivši prostovoljci in arditii v svetovni vojni. Ta divizija črnih straj se bo imenovala divizija Tevere. Prostovoljnih dijakov bodo v kratkem tečaju izvečbani za vstop v redno vojsko.«

Glede mobilizacije petih novih divizij piše oficijozni »Giornale d'Italia«:

»Vojaško uresničenje italijanske akcije se vedno bolj približuje. Ženevski sklepi niso zavrli Italije v nadaljevanju in pospešitvi vojaških priprav, ki so postale potrebne zaradi oboroževanja Abesinije in koncentracije abesinskih čet ob mejah italijanskih naselbin v vzhodni Afriki. Dokler je bilo mogoče, je Italija skušala doseči sporazum, za kar je dokaz prijateljska pogodba z Abesinijo iz 1928. Žal je abesinski cesar na prigovarjanje svojih prijateljev in opri na stališče Anglije povečal težave. Ne glede na vse to so smerice italijanske akcije začrtane vnaprej. Novi mobilizacijski ukrepi so zadnji korak, ki ga je storila Italija, da bo svojo politiko nasproti Abesiniji brez omahovanja dovela do cilja. Narod pričakuje strnjen in z neomejenim zaupanjem bližajočo se vojaško akcijo.«

Pariz, 6. avgusta. AA. »Paris-Solre« objavlja izjavo, ki jo je brzojavno dobil njegov poročevalec od predsednika italijanske vlade Mussolinija. Izjava prinaša pod-

naslovom »Mussolini govori in zahteva«. Mussolini je med drugim rekel:

»Abesinsko vprašanje se da rešiti na mirnem način, če bodo tisti, ki v sedanjem času vodijo ta narod, opustili iluzijo, da bi bil mogoč kakšen odpor, se prenehajo zanašati v hipotetsko pomoč drugih narodov, in če pridejo do spoznanja, da je pravi interes Abesinije, če pride pod zaščito Italije.

Ne verujem, da bi mogla stvarna in radikalna ureditev abesinskega problema priti iz Ženeve, kjer drugi problemi, ki so do neke mere podobni abesinskemu problemu, še zmerom niso urejeni, kakor n. pr. mandžursko vprašanje. Ves italijanski narod je duhovno edin v odločnosti, da pristane na sleherni žrtev ne glede na to, kako težke bi bile odgovornosti, ki bi mu jih utegnil napraviti sedanji zgodovinski trenutek v italijanskem življenju.

Delovanje »Gestapa« v Angliji

Pariz, 6. avgusta. AA. »Matin« je davi objavil vesti iz Londona o delovanju nemške tajne policije v Angliji. Nemški tajni policijski agenti intenzivno zasledujejo gl. banje nemških političnih emigrantov po vsej Angliji. Navodila prejemajo neposredno iz Berlina. Med temi agenti je tudi komisar obmejne nemško-nizozemske železniške policije postaje v Benthemu. Ni izključeno, da bodo organi Scotland Yarda v kratkem pričeli nadzorovati delovanje teh agentov v Londonu in ostalih angleških mestih.

Razstava kunccev

Kakor pred dvema letoma, je društvo za rejo kunccev tudi letos organiziralo razstavo kunccev na Mariborskem tednu. Ker pa pobirajo prireditelji posebno vstopnino po dinarju, povzroča to pobiranje, čeprav je malenkost, ogorčenje zlasti pri tujcih. Prav gotovo ni v interesu Mariborskega tedna, da bi se na ta način kvarili vtisi in razpoloženje obiskovalcev. Zato bi priporočali, da uprava prepreči v bodoče pobiranje takih vstopnin. Tujce in obiskovalce razstav namreč prav malo zanima, koliko subvencije dobi društvo za rejo kunccev v Mariboru od mestne občine in od drugih ustanov. Razstava je reklamnega značaja in dandanes vsaka reklama nekaj stane. Najmanj, kar pa morajo zahtevati od razstavitelcev, je, da morajo biti reditelji in ljudje pri blagajni vsaj nekoliko bolj skrbni.

Razstava lepakov

V prvem nadstropju Cankarjeve šole je nameščena tudi razstava lepakov. Razstavljeni so številni lepaki, ki služijo propagandi našega poslovnega sveta, naših kopališč, letovišč in zdravilišč. Mnogo med njimi je tudi takih, ki propagirajo našo kulturo in njene najrazličnejše pri-

Razstava akvarijev

Lani ustanovljeno društvo akvaristov v Mariboru se ni ustrašilo izdatkov, da ne bi na letošnjem Mariborskem tednu dokazalo najširši javnosti svojega namena in svojih že dosedanjih lepih uspehov. Pribiti moramo, da je delo naših akvaristov plemenito. Vzbujati ljubezen do narave in njenih bitij je nedvomno pomembno delo za preseo srčne kulture našega naroda. Prirediteljem naj pa bo v zadoščenje, da so obiskovalci razstav navdušeni za raz-

grebski in mnogi drugi fotoamaterji. Nekateri med njimi so prave mojstrovine in umetnine. Obiskovalcem je razstava zelo všeč. Prav zato pa služi uspešno propagandi in prikazujejo velik napredek ter tehniko sodobne fotografije.

Organizatorji so pripravili za najlepše posnetke 16 nagrad, žirija, v kateri je bila mimo tehnikov tudi ga. dr. Lipoldova, je pri oceni gledala na motiv in na tehnično izvedbo.

stavo akvarijev in da je med njimi mnogo takih, ki še tako lepih in eksotičnih ribic niso videli v svojem življenju.

Razstavljeni odbor tvorijo gg. Tugomer Koser, Josip Toth in Ivan Radolič. Tehnično je razstava akvarijev organizirana odlično. V desetih vrzih akvarijih je na stotine ribic in rastlin, ki seznajajo obiskovalce s skrivnostnim vodnim življenjem. Med razstavljenimi ribicami so redkosti in predstavljajo nekatere precejšnjo vrednost. Razstavljeni odbor je izdal kratko strokovno navodilo za ureditev akvarijev obenem s seznamom razstavljenih ribic in vodnih rastlin.

Po Mariboru sem in tja

Veliko slavlje Narodne odbrane v Studencih

V nedeljo popoldne je delavna organizacija Narodne odbrane v Studencih pri Mariboru pripravila veliko narodno slavlje v studenskem gozdu. Kot vse dosedanje prireditve, je tudi ta zabeležila popoln uspeh in so organizatorji lahko zadovoljni, ker je uspela moralno in materialno.

Posebno oblačje prireditvi je dal nastop narodnih noš. Za to dopoldne je bila predvidena povorka po mestu, ki pa je sprito slabega vremena odpadla. Ko pa je popoldne posijalo sonce, so izpred Narodnega doma krenili bogato okrašeni vozovi, na katerih je bilo vriskanje, petja in godbe na pretek. Izredno pozornost so vzbujale številne narodne noše, ki so bile pomešane v prijetno šaržirano: od brhke Gorenjke in Go-

renjca, do primorskih, koroških, pohorskih in dalmatinskih narodnih noš. V studenskem gozdu, ki je bil imenitno pripravljen, tako, da je prišel na račun vsakdo, je sledilo pravo narodno rajanje. Ob zvokih »Drave«, ki je pod vodstvom g. Zekarija igrala poskočna kola, so narodne noše zaplesale in z njimi tudi velik del občinstva. Ob mraku je bilo ocenjevanje narodnih noš. Zinija, ki so jo tvorili predsednik Narodne odbrane g. Franjo Bende, inž. Josip Gruden in urednik Drago Bajt, je ocenila vse narodne noše in so bili nagrajeni naslednji: 1. gđ. Čabičeva, 2. gđ. Počarjeva, 3. Zupančeva. Pri moških pa je dodelila prvo nagrado g. Podlipnik.

Tezenski strelci so se postavili

Lepo uspela prireditev Strelske družine na Tezenu

V nedeljo je pripravila tezenska strelska družina na prijaznem vrtu gostilne Sabeder svojim članom in prijateljem zabavo, združeno z nagradno strelsko tekmo, katere se je prvič poleg mnogih strelcev udeležilo na posebnih tarči 12 strelcev naraščajo, katerega je vestno pripravil in izborni izveščal marljivi član g. Libiš. Ker je bila ta prireditev prva poleg običajnih vsakoletnih ostrih in sobnih strelskih tekem, je bila kljub mnogim drugim prireditvam izredno dobro obiskana.

Strelska tekma, katero je otvoril dopoldne ob 9. uri predsednik družine, učitelj g. Luknar Franjo, je trajala neprekidno do 19. Že dopoldne se je vršila huda borba za točke časti pri streljanju na figure in je marškatemu dobremu strelcu izpodletelo. Se bolj smo občudovali našo dečo v starosti od 10.—16. leta, ki je streljala v tarčo na razdalji 10 m. Naši najmlajši strelci so lahko marškatemu članu prvi vzor in so v ponos družini zlasti še g. Libiš, ki je žrtvoval mnogo časa in truda, da je dosegla deca tako razveseljeve uspehe. — Ob zaključku tekme se je zahvalil predsednik družine g. Luknar vsem darovalcem nagrad zlasti ravnatelju, Splošne stavbene družbe g. Babiču in obitelji Rotovi ter marljivima članoma g. Keberlingu in Sinčiču za neprijetno delo zbiranja nagrad, kakor gostilničarju Sabederu za prijetno ureditev vrta. Posebej še je pozdravil upravnika »Večernika« g. Slavka Reja, ki ima mnogo zaslug za razvoj strelskega pokreta na naši severni meji, saj se je ravno največ strelskih družin v Mariborskem strelskem okrožju ustanovilo po njegovi zaslugi in incitativu. Nato je predsednik komisije g. Slavko Reja razglasil rešitve: 1. gđ. Čabičeva, 2. gđ. Počarjeva, 3. Zupančeva. Pri moških pa je dodelila prvo nagrado g. Podlipnik.

Člani: a) Streljanje na figure, razdalja 12 m, 5 strelcov, 50 dosegljivih točk: 1. Luknar Franjo, učitelj, 2. narednik vodnik Bajec Alojz, komandir žand. stanice Tezeno, 3. Spos. Franjo, mestni stavbenik, 4. Sabeder Joško, načelnik Zdrženja obrtnikov za okolice Maribor, 5. Libiš Anton, strojnik tovarna Splošna d. d., 6. Luknar Marija, soproga učitelja, 7. Bajec Alojz, 8. Sabeder Joško, b) Streljanje v tarčo s puško na zračni pritisk, razdalja 12 m, 30 dosegljivih točk: 1. Sinčič Ivan, mehanik, 2. Luknar Franjo, 3. Bajec Alojz, 5. Sinčič Ivan, 6. Haber Alojz, učitelj, 7. Nemec Franjo, osestnik, 8. Reja Slavko.

Deca: Razdalja 10 m, 5 strelcov, 50 dosegljivih točk: Prvo nagrado si je zaslužila Sabeder Joško s 46 točkami, drugo Luknar Miljana, ki je dosegla 45 točk, tretjo Bajec Otokar s 44 točkami. Vsi mladi strelci so bili obdarovani s šolekimi potrebščinami in sladakami, prvi celo z veliko torto.

Predsednik komisije upravnika »Večernika« g. Slavko Reja je v zanesnem govoru čestital družini k lepim uspehom, zlasti mladini, in jo bodril k nadaljnjemu delu.

Prireditve je poveljal ravatelj »Splošne« g. Babič s soprogo in mnogo uradništva, industrije g. Reich, mnogo članov Sokola s starešinom br. Tušakom, celotni zbor pevskega društva »Zarja« s predsednikom g. Cirilom Jančarjem, ki je pod spretnim vodstvom pevovodje g. Žilke razveseljeval številne goste z ubranim petjem umetnih in narodnih pesmi in žel splošno prižnjanje. Pogrešali pa smo topot seveda Mariborčanov, katerih sedaj ne miče v okolice.

Vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali do tako lepega uspeha prireditve, najiskrenejša hvala!

Zadnja pot profesorja Antona Gvajca

Včeraj popoldne je bil na mestnem pokopališču v Pobrežju pogreb blagopokojnega nepozabnega profesorja in dobričina Antona Gvajca. Bilo je v poslednjem spremstvu obilo pokojnikovih prijateljev, znancev, in čestilcev, ki so prišli iz vseh stanov in poklicev, da mu izkažejo poslednje spoštovanje ter počastijo njegov spomin. Tople in prisrčne so bile poslovnice besede, ki sta jih spregovorila ravatelj tukajšnje učiteljske šole g. Kadunc, ki je naglašal, s koliko ljubeznijo je deloval plemeniti rajnik kot vzgojitelj in profesor na tem zavodu, ter glavni urednik Radijskega Rehar v imenu slikarskega kluba »Brazde« in tukajšnjega Umetniškega kluba. Maribor se je dostojno poslovil od velikega sina našega naroda, čigar svetli spomin bo trajno živel v spominu vseh, ki so ga poznali, spoštovali in ljubili.

Pregled motornih vozil

Predstojništvo mestne policije v Mariboru sporoča, da se vršijo redni polletni pregledi motornih vozil, ki služijo javni uporabi, to je avtobusov in avtomobilov ter vseh v letošnjem letu še nepregledanih motornih vozil, v naslednjem vrstnem redu. Dne 13. in 19. avgusta ob 15. uri v mestni plinarni v Mariboru za vozila, ki

Veliki KAVARNI

KABARET KONCERT PLES

so registrirani pri predstojništvu mestne policije v Mariboru ter pri srezih Maribor levi in desni breg. Dne 16. avgusta ob 14.30 za vozila, ki so registrirana pri sreskem načelstvu v Slovenjgradu in bo 16. uri v Prevaljah za vozila, ki so registrirana v srezu Prevalje. Dne 20. avgusta ob 8.30 v Gornji Radgoni za motorna vozila ljubljanskega sreza, ki so garažirana v okolici Gornje Radgone ob 11. uri v Murski Soboti za vozila srezov Murska Sobotica in Dolnja Lendava ter ob 14. v Ljutomeru za ostala vozila ljubljanskega sreza.

Turneja avtomobilistov v Avgarijo

Povabljen od bolgarskega Avtomobilnega kluba priredi jugoslovanski Avtomobilski klub, dne 21. septembra 1935 oficijelno turnejo po bratski Bolgariji. Iz tozadevnega obvestila bolgarskega avtomobilskega kluba posnemamo, da pričakuje Bolgarska z največjim navdušenjem poset naših avto-

mobilstov in da se v to svrhu vršijo v Bolgariji velike priprave. Zato bi bilo želeli, da bi se veliko število naših članov udeležilo te oficijelne turnee. Izhodišče bo, kakor že omenjeno, Beograd dne 21. septembra 1935. Vsa podrobna pojasnila dobijo člani Avtomobilskega kluba pri tajništvu svojih sekcij.

Zbor naših zdravnikov

Med prireditvami 4. Mariborskega tedna je bil tudi sestanek zdravnikov v mariborski splošni bolnišnici, katerega se je udeležilo nad 50 posetnikov. Sestanek je organiziral in vodil primarij g. dr. Čeruš, na sestanku pa so poročali: prof. dr. Zalokar iz Ljubljane o najtežjih komplikacijah pri porodih in je na podlagi statistiki iz porodnišnic v Ljubljani, Celju, Zagrebu in Beogradu ter v primerih s številnimi iz porodnišnic velikih zapadnih držav dokazal, da je pri nas zdravniška služba na doželi potrebna temeljitih preureditev in izboljšanja.

Primarij dr. Dernovšek je opisal svojo lastno metodo operacije pri vnetju želustne votline, s katero dosega popoln uspeh. Primarij dr. Mijarž iz Ljubljane je poročal o najnovejših nazorih in zdravljenju poškodb na kolenskem hrustancu. Primarij dr. Čeruš je razvil sliko golš, katere je imel priloško zdraviti v splošni bolnišnici v zadnjih 15 letih. Na 868 primerih je dokazal, da je ozemlje Maribora glede golše

in golšavih v sredi med središčem in med robom golšavih pokrajin, kakor jih imajo v drugih deželah, predvsem v Švici. To se tudi popolnoma strinja z lego Maribora na prehodu od srednjih Alp v dravsko nižino. Asistent kirurškega oddelka v splošni bolnišnici v Mariboru dr. Vrhnjak in asistent kirurškega oddelka bolnišnice v Ljubljani dr. Merčun sta opisala operacije na želodcu in težave, ki jih imajo bolniki mnogo let tudi še po operaciji. Primarij dr. Lavrič iz Ljubljane je končno poročal o bistvu in o zdravljenju podkožnega vnetja.

Po znanstvenem sestanku so si zdravniški gostje ogledali Mariborski otok, popoldne pa so v družbi župana g. dr. Lipolda in njegove soproge priredili izlet na Pohorje ter so obiskali Počitniški dom kraljice Marije, kjer jim je šolski upravitelj g. Grčar razkazal in obrazložil vse ureditve. Ta prvi tovarniški sestanek naših zdravnikov se je končal s popolnim zadovoljstvom prirediteljev kakor tudi udeležencev.

Preproge, oje te preproge!

Če se sprehajamo po razstavišču v Cankarjevi šoli in si tam ogledujemo zanimive razstave ne smemo prezreti tkalnice »MEKKA« iz Subotice, ki razstavlja v levem traktu te šole krasne in tudi dragocene preproge. Omenimo naj da je razstavna soba vedno polna obiskovalcev, ki se glasno čudijo krasnim motivom in nad vse posrečenim barvam, katerih se oči na teh preprogah kar nagledati ne morejo. Zato pa se lastnik lahko pohvali, da je napravil že mnogo kupčij, saj ni predrag, daje pa preproge tudi na dolgoročne obroke.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Drobiž iz mesta in okolice

—m Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju. Deca II. skupine se vrača po enome-sebnem letovanju v petek dne 9. avgusta dopoldne in prispe v vlakom ob 11.14 v Maribor-glavni kolodvor. Starši otrok se naprošajo, da svoje otroke pričakujejo na kolodvoru. Deca, ki je namenjena na letovanje v III. skupini v Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju, odide iz Maribor-glavni kolodvor v soboto dne 10. avgusta 1935 v vlakom ob 8.40 uri. Svoje priljago naj prinesejo v petek 8. avgusta ob 9. uri v Zdravstveni dom, Koroševa ul. 3, kjer bodo tudi zdravniško pregledani. Na kolodvor naj pripeljejo starši svoje otroke vsaj pol ure pred odhodom vlaka.

SKRBI...? Obiščite psihografologa KARMAHA v hotelu »ZAMOKO«. Ostane samo do 10. t. m. Odgovorja tudi na korespondenco.

—m Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru vabi svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži sprejema tovarnišev iz Ptuja v četrtek, 8. t. m. ob 8.50, na kolodvoru, nato ekskurzije v tovarno Hutter (zbirališče ob 9.30 pred kavarno »Jadrane« ekskurzije v tovarno »Zlatorog« (zbirališče ob 13.30 pred kavarno »Jadrane«); okoli 16. ure skupen ogled razstav MT, ob 20. uri članski sestanek v »Mariborskem dvoru« (restavracija Mayer). V petek dopoldne bo ekskurzija v delavnice in knjižnico drž. železnice (zbirališče ob 9.15 pred Veliko kavarno), po kosilu ogled tovarne Ehrlich (čas in kraj zbirališča se javi naknadno), nato prisostvujemo plavalnim telam na Mariborskem otoku. Udeležba: bodi čim večja in točna!

—m Mariborske slike so tudi letos izšle ob prihiti Mariborskega tedna. Vsebuje obilo slik in reklamnega materiala. Uvodni prispevek o mariborskih problemih je napisal mariborski župan g. dr. Lipold.

—m Objava. Vsi, ki so se vpisali ali se še hočejo vpisati v prikrejevalni tečaj pod vodstvom učitelja g. Knafele, se opozarjajo, da se v petek 9. avgusta ob 18. (d) uri točno sestanejo v dekliški šoli v Miklošičevi ulici, Maribor.

—m Pevsko društvo Zarja bo priredilo 11. t. m. na vrtu gostilne Veher na Pobrežju veliko vrtno veselico. Vstopnine ni. Prijatelji pridite, vsega bo v izobilju!

—m Smrtonosen strel v senca si je pogнал včeraj ponoči pri Sv. Miklavžu 56 letni posestnik Janez Butolen. Mrtvega so prepeljali v mrtvašnico. Vzrok je iskati v domačih družinskih razmerah.

—m Velik požar v Razvanju je nastal davi ob 8. Ogenj je zajel gospodarsko poslopje posestnice Marije Kovač v Razvanju št. 13. Ker se gospodarsko in stanovanjsko poslopje držita skupaj in sta vrhu tega krita s slamo, se je ogenj zelo naglo

širil in gasilci, ki so prihili na pomoč tudi iz Maribora niso mogli ničesar več rešiti. Le s težavo so preprečili, da se ogenj ni razširil še na druge hiše. Zgorele so tudi 4 svinje. Koliko je škoda in kaj je vzrok požara bo ugotovila preiskava.

—m Licitacija najdenih predmetov bo dne 8. avgusta ob 9. uri v običajnih prostorih na glavnem kolodvoru v Mariboru.

—m Gangsterji v Marenbergu. O drznem vlonu v marenberško župnišče, o katerem je naš list na kratko že poročal, smo izvedeli naslednje podrobnosti: V noči od petka na soboto so obiskali Marenberg pravi »gangsterji«. Ko so tržani že mirno počivali, se je ustavil na glavni cesti luksuzni avto, iz katerega so se splazili trije lopovi proti župnišču, kjer so z vso sigurnostjo, kakor poučeni o domačih razmerah, zlezli skozi okno, kjer so razširili okenske križe. V pisarni dekana in župnika Ivana Meenerja so našli in odnesli 2000 dinarjev, a tudi kaplanovo Jos. Babiča dvokolo je šlo z nočnimi gosti... Stara kuharica je sicer slišala nekaj ropota, a ni upala kričati, ker je bila trdno uverjena, da v starem župnišču »straši«. Gangsterji so z avtom izginili v gluho noč.

—m Panje kraje. Posestnik Valentin Gorinski v Bredinju so zlikovci ukradli iz čebelnjaka več panjev. Tatvine so osumljeni neki delavci, ki so jih otrokmi aretirali.

—m Iz sešede... V Spodnjem Dupleku je neki mož napadel 27letnega plesarskega pomočnika Gašperja Jaga ter ga z nožem hudoročil v desno roko, tako da so ga morali pripeljati v bolnišnico.

Za moj poslovni uspeh se zahvaljujem predvsem trem stvarim: marljivosti, točnosti in...

Kiki bonbonu.

IZDELEK »UNION« ZAGREB.

—m Riziko motoeklizma. V mariborski bolnišnici so pripeljali 38letnega kamnoseka Roberta Rozmana, ki je pri Sv. Marjeti z motornim kolecom tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo in desno roko.

—m Opisa... je zavil večjo dozo 27letni železničar Anton Pust, v bolnišnici so mu zdravniki rešili življenje.

—m V zadnjem hipu rešitev. Na studenski strani pri Mariborskem otoku se je kopal Alfonz Gašpar. Znano je, da je Drava prav tam zelo deroča in polna vrtnicev. Pri plavanju je tudi res zašel v vrtnice, iz katerega se je rešil prav v zadnjem trenutku s pomočjo nekega soplava. Kopalci, previdni!

—m Policijske ugotovitve. Vlomilci v Pošovo trgovino na Alekandrovi cesti niso mnogo ukradli in manjkalo je tri oblake in ena srajca. Mnogo večjo škodo pa trpi urar

IV. „Mariborski teden“
3. — 11. avgusta 1935

Revija nacionalne produkcije. Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotomaterska, praprodnarstva, tovarniška itd. Velika razstava slovenske umetnosti. 50% popust na železnih od 1.—15. VIII. 1935.

Knez, kateremu so zlikovci odnesli med drugim tudi tri zlate ure, 12 ovratin, 6 zlatih krčev in drugih dragocenih predmetov v skupni vrednosti nad 41.000 Din.

— Zeparji na Mariborskem tednu. S prihodom tujcev so tudi v naše mesto prišli številni žeparji, kakor je pač to običajno pri prireditvah, kjer se zbirajo množice. Letos je bil dotok žeparjev precejšniji, zlasti iz juga naše države. Toda predno so se prav začeli »delovati« se je večina že znašla v policijskih zaporih. Tako je včeraj policija zaprla tudi 21 letnega Milana D. iz Učice, 27 letnega Aleksandra Jovića iz Aleksinca ter 29 letnega Janka B. Pri pregledu policijske razvidnice pa so dognali, da je Milan D. nevaren žepar, ki je pred nekaj tedni pobegnil iz kaznišnice v Požarevacu.

—m »Hermes«. Enoletni trgovski točaj Slovenskega trgovskega društva v Mariboru vpiše vsak dan od 10.—11. ure. Zrinskijskega trg 1. Zahtevajte respekt! Sprejemajo se tudi pismene prijave.

Iz Ptuja

—p Ptuski sejmi. Letni Ožbaidov kramarski sejem v ponedeljek 5. t. m. je bil, kakor vsako leto, prav dobro založen. Občinstva je bilo, kakor običajno, ob takih prilikah, zelo mnogo. Kupčija je bila kljub gospodarski krizi razmeroma dobra. Tatvin in drugih sličnih prestopkov tokrat ni bilo, kar se je zahvaliti poštenemu nadzorstvu policije in orožništva. Živalisti sejem, ki se je vršil istočasno na mestnem sejmišču, pa je bil izredno dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 1234 glav živine, število, ki se že od leta 1923 ni doseglo. Od prignane živine so prodali le 251 komadov. Cene za kr. žive teže so bile naslednje: Krave 1—2 Din, voli 2.50—3.50 Din, bikli 2—3 Din, telce 2.80—3.50 Din. Kakor se vidi, so cene goveje živine znatno padle in to kljub temu, da je bila prignana živina večinoma prvovrstna. Krivda padcu cen je, ker na sejmu ni bilo kupcev iz inozemstva in oddaljenjših krajev tuzemstva, tako da so imeli mešarji ugodno konjunkturo. Cene konjem so ostale prejšnje in sicer so se prodajali za klanje od 300 — 800 Din, za plemne pa od 800 — 3000 Din komad. V splošnem je bil na sejmišču izredno živahen promet kakor le redki kadaj.

—p Veliki kmečki praznik v Ptuj. V nedeljo dne 4. t. m. smo imeli v Ptuj velike kmečke slavlje in sicer je priredila Zveza kmečkih fantov in deklet tekmico koscev. Udeleženci so se zbrali ob 14 uri na Tyrševem trgu, nakar se je vršil obhod po mestu s ptujsko mestno godbo na čelu, na mestno sejmišče, kjer se je vršila tekma koscev. V povorki se bili številni okrašeni vozovi z mlatiči, dolga vrsta kolesarjev, vod kmečkih jahačev in drugih udeležencev. Obhodu po mestu so se pridružili tudi gg. ban Dr. Puc, ki je došel nahašč k tej slavnosti, okrajni glavar Dr. Bratina in mestni župan Jerše. Na travniku, ki je bil obkrojen od množice ljudstva, je imel ban g. Dr. Puc lep govor na navzoče, v katerem je naglašal važnost kmečkega stanja. Nadaljni govorniki so bili gg. Kronovšek iz Ljubljane, Nemec iz Konjic in Kreft iz Sv. Jurja ob Šč. Po zanimivi tekmi se je vršila domača zabava pod košatimi kostanji na mestnem sejmišču.

—p Zopet dva požara v ptujskem okraju. Pretekli četrtek je nemadoma začelo gorenje v prijazni vasi Rošnja pri sv. Janžu na Dr. p. Požar je izbruhnil pri posestniku Jenuzu Tementu, Zgorelo je gospodarsko poslopje z vsemi poljskimi pridelki vred in znaša škoda okrog 30.000 Din. Krita je z zaparovalnico. Gasilci iz sv. Janža so po trudavornem delu preprečili, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Kako je prišlo do požara, še ni znano. Tement je tekem 5 let že trilateral pogorel. V istem času je izbruhnil požar v Stopercih na Dravskem polju in sicer pri posestniku Jožetu Galunu. Požar je uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje do tal, in znaša škoda nad 30.000 Din. Ogenj je zanetil gletni slabourni sin.

—p Kino. V soboto 10. t. m. ob 20 in v nedeljo 11. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Poljska kri«. V glavni vlogi Ani Ondra.

Kupujte domače blago!

Hiša 15 minut izven Maribora z gospodarskim in stanovanjskim poslopjem, vrtom, njivo in sadonosičkom radi preselitve ugodno na prodaj. Ptujski cesta 54 Tezno pri Mariboru. Dobrodošla branjarja radi boljši pomeni na prodaj. Maribor, Taborska ul. 2. 3421

Preproge "MEKKA" SARAJEVO

Poceni Din 650— m² na dolgoročne obroke, v kvaliteti in ceni brezkonkurenčni!

Izrabite priliko! Mariborski teden.

MALI OGLASI

KAPITAL

Hranilne knjižice
Hranilne kreditne banke.
Hranilnice in posojilnice v Koševju ter Celjske posojilnice kupimo. Gotovina takoj. Bančno kom. zavod Maribor. 3404

STANOVANJA

Soba in kuhinjo iščem za oči dan odsotno osebo. Ponudbe pod »Septembra« na upravo »Večernika«. 3414

Soba, opremljeno, lepo, čisto, s posebnim vvhodom oddam stalnemu nameščencu ali upokojencu takoj. Oddam tudi za časa Mariborskega tedna eni ali dvema osebama. Maribor, Stritarjeva ulica 5/1. nadstropje. 3399

Oddam sobo s številnikom. Našpina 78, ob Tržaški cesti, Maribor. 3423

SLUŽBE

Izurjeno pletiljo za fazone nogavice sprejme v stalno službo pletarna Slovenska 28. Maribor. 3413

Mlad, priden viničar s tremi močmi išče viničarje v okolici Maribora. Naslov v upravi »Večernika«. 3410

Dobro ohranjen kuhinjski štedilnik, zidan z nastavkom, 3 ploščami, 2 pekelni in kotlom aproda. Ogled dnevno med 14. in 15. uro v restavracijski kuhinji Nabavljalne zadruge državnih uslužbenecov, Maribor, Rotovški trg 2. 3422

Zahvala

Za izraze iskrenega sočutja in globoke simpatije, darovano cvetje in častno spremstvo našega soproga, oziroma očeta, brata, svaka, strica in bratrance, gospoda

Jenacii Tischlerja

trgovca in posestnika

k njegovemu zadnjemu počitku, se prisrčno in toplo zahvaljuje vsem

RODBINA TISCHLERJEVA.

DNEVNE VESTI

— Uradniki zahtevajo povišanje plač. Zagrebačke »Novosti« proročijo iz zadržane strani strokovnih strokovnikov o željah in težnjah našega uradništva. Pisek ugotavlja, da uradniški zakon ni prinesel uradnikom tega, kar so pričakovali. Težnje državnih uradnikov gredo za tem, da bi bilo napredovanje avtomatično in da bi se povišale plače aktivnih državnih uradnikov do 6. plačilnega razreda za 50%, od 6. do 1. plačilnega razreda pa za 25%, ker so sedanje plače nižjih državnih uradnikov več nego mizerne. Državni uslužbenec mora biti pošten in ugleden, ne sme imeti poslušnega zasužnjaka in zato bi moral biti plačan tako, da bi vsaj deloma lahko živel svojemu stanu primerno. Uradniški zakon je treba revidirati. Pri neporavnanih bi bilo treba odbiti od prejemkov 20%.

— Poljski minister v Dubrovniku. V Dubrovniku je na poštne prišel poljski prometni minister ing. Alfonz Kühn a soprogo.

— Odlični glasbenik v Dubrovniku. V Dubrovniku se mudi na poštne prof. dr. Dobroslav Orel, redni profesor glasbenih ved na filozofski fakulteti bratslavsk. uni-bene zgodovine srednjega veka. Na zadnjem festivalu v Pragi leta 1931 je dirigiral zbor 6.000 pevcev. Prof. Orel prihaja že več let na poštne v Dalmacijo.

— Koncerti Zdenke Zikove v Splitu. Poročali smo, da je priredila Zdenka Zikova v soboto zvečer v Splitu koncert, ki je privlačil toliko občinstva, da je bil prostran vrh Matičeve restavracije na Bačevih premajhen. Občinstvo je bilo tako navdušeno, da je morala pevka dodati nekaj točk. Kritika piše o njenem koncertu zelo laskavo.

— Stoletnica rojstva pesnika Simona Jenka na Podreči pri Mavčah. Odbor za prireditve slavnosti ob 100 letnici rojstva pesnika Simona Jenka, sporoča javnosti, da je prometno ministrstvo dovolilo polovično voznino na vseh železniških kraljevine Jugoslavije. Proglas slovenski javnosti s sporedom se objavi v naših dnevnikih, kakor tudi tednikih. Slavnost bo v nedeljo dne 18. t. m., ob slabem vremenu pa prihodnjega nedelje, 25. t. m.

— Tiskarski škrič je včeraj odnesel našo Cerinico na poštne v Hrvaško Primorje in jo postavil tja, kjer stoji Crkvenica. V zlo mu tega ne smemo šteti, ker ga niso vodili slabi nameni.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Josip Tavčar
ne ordinira do 19. avgusta.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno, deloma oblačno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Skoplju 32, v Zagrebu 27, v Sarajevu 26, v Ljubljani in Beogradu 25, v Mariboru 24, v Rogoški Slatini 23. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,3, temperatura je znašala 13,6.

— Hvarski saradi neodržljive bolezn. Trgovci v Knežji ulici Bosanske Kostajnice Vaso Vučen si je v velikim kuhinjskim nočem razparal trebuh in raztrgal čreva. V obup ga je pognala bolečina. Moža je dolgo mučila očesna bolezen, hodil je od zdravnikar do zdravnikar, toda vse je bilo zaman. Bolezen je hitro napredovala in nedavno je oslepel. To ga je tako potrkalo, da je izjavil domačim in sosedom, da si bo končal življenje. Domači so poznali njegovo odločnost in zato so budno pazili nanj. Včeraj je pa izrazil trenutek, ko ni bilo nikogar v hiši, odšel je v kuhinjo, vzel nož, ga skril pod sukaj in si v sobi razparal trebuh. Ko so ga domači našli, je bil že mrtov.

— V smrt, ker mu ni vrnil dolga. V Bajmoku blizu Sombora se je obesil kmet Anton Ivančević, ker mu sosed ni hotel vrniti posojenega denarja.

— Z drvnimi natovorjenimi ribniškimi ladja se je prevrnila. Blizu otoka Privla v Dalmaciji se je prevrnila v ponedeljek z drvnimi natovorjenimi ribniškimi ladja, last vдове Karmele Kursar iz Tribunja. Lastnica ladje je utonila. Dva moža in ena ženska, ki so bili tudi na ladji, so se pa rešili.

— Strela ubila kmeta. V ponedeljek zvečer je ubila strela kmeta Mihajla Markovića iz vasi Bušetića v Bosni. Delal je na po-

lju in naenkrat je prihrumela nevihta. Zatekel se je v kolibo, kamor je bežalo, da se je vnela in sosedje so komaj rešili mrtvga Markovića, da ni zgorelo še njegovo truplo.

— Žrtve prometne nesreče. Na liči v Zagrebu se je pripetila v ponedeljek zvečer težka prometna nesreča, ki je zahtevala življenja 19letne služkinje Josipine Sekušek. Dekle je hotelo pred tramvajem na drugo stran ulice, pa je privozil tovoru, avtomobil, ki ga je šofiral častnik. Očividci pravi, da je bila Sekuška neprevidna in da je sama prišla pod avto. Zadržala je težke poškodbe, da je v bolnici večeraj zjutraj umrla, ne da bi se zavedla.

— Ne valjajte našemu kmetu izrazov, ki jih nikoli ne rabi. Naši »izobraženci« si na vse načine prizadevajo veliti našemu kmetu izrazi, ki jih sploh ne rabi in ki so mu tudi tuji. Tako vedno pogosteje čitamo, da je pogorelo stanovanjsko poslopje. Naš kmet pozna samo hišo, kozolec, hlev, pod itd. ne pozna pa nobenih stanovanjskih ali gospodarskih poslopj, razen ti-stih, ki mu jih hoče vsiliti »izobraženci«.

— Dve ubežnici. Iz poboljševalnice v Slav. Počeni sta te dni pobegnili 20letna Stefanija Trobec, doma iz Selc na Gorenjskem, in 15letna Olga Radič, doma nekeje s Dolenskega. Obe sta bili obsojeni pri-pobegu v modri karizasti obleki, in imeli sta številki 163 in 103. Pobegli mladoletnici sta je najbrž ubrali proti Sloveniji.

Iz Ljubljane

— Lj. Lovro Perko 70letnik. Zastupni šol-nik starega kova, Lovro Perko si je danes netovornil na rane svoj sedmi leti. Imel 14 otrok se je naš vrli ljubljani rodil Perkovim na skromni domačiji v Poljanah dolini 7. avgusta 1865 kot poslednji. Ljubi si je učiteljske poklice in poučeval je najprej v Črnomlju potem pa 5 let v Žireh. V Črnomlju in Žireh, najbolj vrsto pa v Pol-janah, kjer je poučeval dolga leta, je mmo potekle v šoli netrudno širil ml-judstvom prosvetno in narodno zavest. Naš ljubljani ki so ga vezale sorodniške in pri-jateljske vezi s pokojnim dr. Ivanom Tavčarjem je bil vedno delaven pri najrazli-nejših društvih in njegove delavnosti ni mogla ubiti nobena maščevalnost nasproti-kov. Ostel je samemu sebi zvest in zvest naprednemu življenju, ki mu je dajal vno-mer zdrave pobude. Končil tudi ni med vojno, po prevratu pa se je spet ves po-svetil delu za narod in zedinjeno domovi-no. Tudi zdaj, ko je že deset let v pokojju, mu prirojena prirodnost da na miru in rad zehaja med svoje ljubljane Poljance ter jih navdušuje za napredek. Ob lepem jubi-leju čestitamo zaslužnemu narodnemu de-lavcu in vsemu učitelju tudi mi najiskre-njeje, želeli mu še dolga leta v zdravju in zadovoljstvu!

— Lj. Velika kanalizacijska dela pri centrami. Ljubljana še vedno nima po-polne kanalizacije in največji nedostatek je zlasti, da se izliva zbiralna kanala pod šentpetrskim mostom v Ljubljano, torej v mesto, blizu središča in v bližini bolnice. Kanala bi se smela iztekti v strugo je daleč izven mesta in pri izlivu bi morala biti čistilna naprava. Ker bodo pri centrami z graditvijo zapornice in najbrž tudi hidroelektrarno, bodo morali še za-radi tega podaljšati obo zbiralnika, na obeh bregovih, da se ne bosta izlivala pred zapornico. Pred mesecem je začelo graditi podjetje Družd podaljšek zbiral-nika na levem bregu na Vrazovem trgu. Podaljšek bo segal do zbiralne kanala, ki ima izliv pod Lipičevo ulico in ki drži iz severnega dela mesta, in sicer meri po-daljšek 250 m. Grade ga odmaknjeno od obrežja, ker nameravajo razširiti nabrežje — v dogledni bodočnosti — za pristanišče sportnih čolnov. Podaljšali bodo tudi zbiralnik na desnem bregu v dolžini nad 200 m. Delo bo trajalo do novembra. — V šiški so dela ob glavnem kanalu že po-vsem končana del časa. Kdaj bodo za-čeli graditi stranske kanale, še zdaj ni zanesljivo.

— Lj. Oficijska otvoritev okrovališča Me-stne delavske zavarovalnice. Mestna de-lavska zavarovalnica otvori v nedeljo 11. t. m. oficijelno svoje lastno okrovališče na Posavju pri Otokah. Slovensost se bo vr-šila pod pokroviteljstvom predsedni me-

stne občine ljubljanske dr. Vladimirja Rav-niharja. Pričetek ob 9.30 dopoldne, o ot-voritvi veselica s plesom in prosto zabavo. Odhod udalženecv iz Ljubljane s turistič-skim vlakom. Prijave sprejema vodstvo Mestne delavske zavarovalnice na magistra-tu.

— Lj. Očala, daljnogledi, barometri, foto-aparati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

— Lj. Nagradni foto-natečaj revije »Jugo-slovenski turisti« — Naša pota je podaljš-an do 31. avgusta, od katerega dneva je treba vse posnetke oddati v trgovini »Foto, tourist«, Aleksandrova cesta, kjer dobite vsa potrebna pojasnila.

— Lj. Na spuščno željo občinstva ponovi Sokolsko društvo IV. na letnem telovadi-sišu, Dolenska c. pri prvi vprizoritvi iz-vrstno uspejo Vombbergerjevo komedijo »Voda« ob avitu reflektorjev v soboto 10. t. m. ob 8. uri zvečer ob ljudskih cenah!

— Lj. Iznana je iz Ljubljane. Bivša ku-harica Albina Rajhova, doma iz Ribnice, je navzlic svoji mladosti, — stara šele 22 let — našla na krivota pota. V Ljubljani si je časovna napravila toliko grehov, da se je policija zdej odločila izgnati jo iz Ljublja-ne in sicer za dobo treh let.

— Lj. Nove pevce in pevke začetnike spre-jema pevsko društvo Ljubljanski Zvon in sicer od 5. do 9. avgusta med 18. in 20. uro v društvenih prostorih v Mestnem domu 1. levo.

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21-24 Te. 21-24
Danes ob 4, 7 1/4 in 9 1/4 premiera
veselega filma Jean Harlow
v filmu
ZENINO OROŽJE
Dopolnilo Paramountov, žurnal.
Globoko znižane cene.

Iz Kamnika

— Tako se gospodarit! — Novoizvoljena uprava Meščanske korporacije bi lahko mar-sikateraga, ki upravlja javno imetje, naučila gospodariti. Ob prevzemu dolžnosti je nova uprava stala pred silno težko nalogo, kako rešiti in plačati dolge, ki so narasli na vseh koncih in krajih Poleg milijonskega dolga pri Mestni hranilnici so narasli tudi di razni manjši dolgi, n.p.r.: zaostanek za bolniško zavarovanje pri Okrožnem uradu Din 140.000.— Din, pri Pokojniskem zavo-du 40.000.— Din, poleg tega še zaostanek na delavskih moždih, ki še nekoliko mesecev niso prejeli zasluzka. Danes, t.j. po preteku pol leta, so vsi ti zaostanki plačani, uprava razpolaga z gotovino za izplačilo delavcev za nekoliko mesecev naprej in poleg tega upa, da bo mogla do konca t.l. izplačati vsaj 500.000 Din na račun dolga. — Za vse to de-lo in požrtvovalnost pa nihče od članov uprave ne pričakuje kakšnega odklivanja.

— Na našo notico priobčeno v št. 168, gle-de mestnih stražnikov, moramo rešnici na ljubo ugotoviti, da opravljajo mestni stražni-ki svojo službo točno po obstoječih zakonih in predpisi.

— Ob priliki otvoritve Kamniškega tedna je izšla slavnostna številka »Kamničana«. Kakor beremo v tej slavnostni številki, do-luje in životari v Kamniku 39 raznih dru-štev na najrazličnejših podlagah. Da bi bilo število bolj zaokroženo, bi se tem društvom lahko priključila še slavna organizacija »Pof«. Ker pa je »Pof« na žalost spaval po vodi, bi bilo treba ustanoviti vsaj zaradi imena, števila in statilike kako drugo dru-štvo, v katerem bi prišli do zaželjenih »šarže« odborških mest še oni redki možčani, ki do sedaj še nimajo nikake funkcije v delo-vanju 39 kamniških društev. Uredništvo »Kamničana« nam je storilo vsekakor voli-kansko uslugo z objavo vseh društev, kajli odsej se ne bo moglo več pripetiti, da bi ob kakli veliki prireditvi, katero izmed društev pozabili povabiti k sodelovanju in bodo pa ta način vse zamere izključene.

— Nevarni brezposelni. — Pred kratkim sta se v stanovanje g. dr. Polca utihotala dva brezposelna. Ker sta uvidela, da so do-mači pri popoldanskem poljtu, sta prišla sti-kati za stvarmi, ki bi jih bilo vredno vzeti s seboj. K sreči je g. dr. Polce zaslišal šum in hojo po sobah in tekel pogledati, kaj se godi. Ko sta ga »poštenjakovičar« zagledala, sta izjavila, da sta brezposelna in da prosita za kako podporo. Ker sta pa uvidela, da sta bila pri delu zaseta in da so jima tja po-stala prevočka, sta jo urnih krač popihala iz hiše in hitela proti Staremu gradu, kjer sta brez sledu izginita. Zandermerija ju je dolgo časa brezuspešno zasledovala. —

Karlovski plavalci proti Ilirijanom

Nočna plavalna tekma — Revija sil pred državnim prvenstvom

Ljubljana, 7. avgusta.

V nedeljo se bodo borili ilirjanski juniorji v Mariboru za državno prven-stvo. Jadranši iz Splita so že v Mari-boru, plavalci iz drugih krajev dopotu-jejo danes in jutri. V plavalnem tabe-ru je letos zelo vroče; primorski klubi iz Dubrovnika, Splita in Sušaka so letos tako močno napredovali, da obe-ta biti prvenstvo v Mariboru borbenej-še kot sploh kdaj. Tudi Ilirija je pri-pravljena. Vsak dan so izkoristili naši juniorji in juniorke za trening in mir-ne vesti se bodo lahko pomerili v vro-či borbi z vsemi klubi naše države.

Jutri zjutraj odpotuje ilirjanska eki-pa, ki šteje 36 plavalcev, waterpoli-stov in skakalcev v Maribor, drevi pa bo na Iliriji še poslovilna revija. V ta na-nadebudno moštvo Karlovskega sport-nega združenja. Tekma, ki se prične točno ob 20.30, se bo vršila v obliki dvomatcha KSU : Ilirija. KSU je letoš-nji prvak zagrebske plavalne podzve-ze. Svojo odlično formo so pokazali Karlovčani pred kratkim, ko so nasto-pili na Sušaku proti Victoriji in so na tujih tleh podlegli le z malo razliko. Posebno zanimanje vlada med Lju-bljancani za srečanje dveh najboljših letošnjih juniorov na 100 m prosto; Ko-širjeva (KSU) je dosegla letos rekor-

den rezultat 1:18 in je s tem omajala prvenstvo Ilirjanke Grošljeve na tej progi. Katera je boljša, bomo videli nocoj. Zdi se, da bo imel lažje delo naš hrbitni prvak Hugo Schell, ki se bo bo-ril proti Tuškani (KSU). Vendar bo moral doseči v hrbitnem plavanju odli-čen čas, ako bo hotel premagati Tu-škana, ki stalno napreduje. Od nocoj-šnjih zanimivih točk moramo omeniti še štafeto 4 x 50 m prosto. Ilirjani so v svoji reprezentančni postavi za Ma-ribor plavalci že pod 1:59 in to je re-zultat, ki obeta zmago.

V mešani štafeti juniorov bosta na-stopili dve novi moči: Binderjeva pr-sno, Ravnikarjeva pa hrbitno. Obe sta se v kratkem času povzpeli med najh-itrejše Ilirjanke in predstavljata po iz-javah trenerjev prave talente za pla-vanje. Ostali plavalni program je iz-bran tako, da bomo videli v Ljubljani skoraj vse točke letošnjega juniorske-ga prvenstva. V konkurenci nastopita pri vsaki točki po dva člana Ilirije in po dva od KSU.

Plavalno tekmo bo zaključil water-polo. Ilirjanski juniorsko reprezenta-tivno moštvo bo igralo proti kombini-rani postavi Karlovca. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se bo prireditve pričela točno ob 20.30, zato si naj bla-govolji pravočasno preskrbeti vstopni-ce.

Drzni vlomilci izsledeni

Policija je slednjič prišla na sled vlomilski družbi, ki je zadnje čase poslovala v mestu in okolici

Ljubljana, 7. avgusta.

Poročali smo o drzni vlomilski podjetna družbi, ki se je že več tednov uveljav-ljala v Ljubljani in okolici. Zdej je poli-cija aretirala dva člana, ki imata na vesti več grehov in ki sta se že od nekada pečala z vlomilskimi posli. Najprvo se je pose-rilo prijeli brezposelnega delavca Fran-ceta P. iz Vodnata. Ta je kmalu priznal, da je delal v družbi že desetkrat predkaz-novanega bivšega devljarskega pomočnika Stanka Jereba, stanojkega v Hradeckega vasi. Tega so detektivji zasledovali več dni brezuspešno, slednjič pa so ga le prišli in privedli na policijo. Z aretacijo obeh po-djetnih plitkov so pričeli prihajati na dan najrazličnejše podrobnosti o delovanju ljub-ljanskih vedomov.

Pred tedni že je bilo vlomljeno v poletno hišico optika Karla Jurmana ob Ljubljani-ki blizu mestnega kopališča. Vlomilci so od-neli iz hišice najrazličnejše predmete, ka-kor obleko, posodo, orodje in nekaj drugih vrednosti hišico pa domala popolnoma de-molirali. Napravili so škodo nad 10.000 Din. Čez nekaj dni so se spravili nad poletno hišico optika Franca Zajca ob Ljubljani in odnesli iz nje za okrog 2000 Din raznih predmetov. Policija teh dveh večjih vlovov ni mogla hitro pojasniti, zato so vlomilci po-stajali še drznejši. Kmalu so se pojavili v Hradeckega vasi in obiskali stanovanje Alojzije Hudečeve. Odnesli so ji za nad 4000 Din dragocenosti. S tem pa še niso bili zadovoljni. Pripravili so se na večji vlom v Balchovo vilo pod Golovcem, ki se jim je tudi posrečil. Iz vile, ki je bila tiste dni prazna, ker so odšli lastniki na po-štnice, so odnesli vlomilci za nad 18.000 Din zlatnine in drugih dragocenosti. Pri vlovu so bili sicer zasledeni po dveh delav-cih, vendar se jim je posrečilo odnesti pete.

Policija je medtem neumorno iskala sle-dove za drznimi vlomilci. Varnostnim orga-nom je prišlo na uho, da prodajajo ukrade-ne predmete. Rezultat polzedovanj je bila hišna preiskava pri brezposelnem Francetu P. v Mostah in v Hradeckega vasi, ki se je končala s popolnim uspehom. V njegovem stanovanju in še v nekem drugem skirvali-šču so našli najrazličnejše predmete, izvirajo

še iz vlovov pri Jurmanu in Zajcu, obenem pa je aretirani France P. izdal tudi svoje tovaršje. Sledila je aretacija Stanka Jere-ba, dočim se njegovi pajdaši se skrivajo. Policija upa, da bo tudi te spravila kmalu za zamrežena okna.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4, 7, in 9 1/4, zvečer

film smeja

VESELA KAVALERIJA

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din

Kolavdacija mostu čez Kolpo

Metlika, 4. avgusta.

V torek, sredo in četrtek se je vršila ko-lavdacija novega mostu čez Kolpo. Kolav-dacijsko komisijo so tvorili g. ing. B. Jurdje-tehn. višji pristav iz ministrstva za grade-be, in g. Beve, tehniški višji svetnik od kr. ban-ske urave v Ljubljani, ing. M. Trkovič, tehniški višji svetnik od kr. banke urave v Zagrebu, ing. V. Škrobot in Njegovan od tehniškega oddelka v Ljubljani.

Nočnost posameznih obklov se je pre-iskovala z obremenitvijo oboka na hrvat-ski strani. Na ta obok so navozili 42 kub-metrov proda, kar odgovarja teži 76 ton, čez se računa kub. meter po 1800 kg. Pri tej teži se je poznal obremenjeni obok, za 12 mm. Ker je največja dopustna teža, ki sme čez most, določena na 23 ton, je bil preizkušnje most z več kot trikratno obre-menitvijo. Nato so se izvršile še (razne) preizkušnje glede obremenitve in pretresa s šeststonskim motornim valjarjem na raz-ne načine. Na dovolnih rampah so se v četrtek in petek izvršile še manjša popra-vila, razkopali so vrhno plast cestišča in ga utrdili s tanjšo plastjo zveznega materi-jala (glove) in bo most predvidoma naj-kasneje v nedeljo za promet otvoren. Slo-vosna otvoritev mosta odpade iz finančnih razlogov in bo most po dokončanih popra-vilih izročen prometu.

Naše nedavno poročilo popraviljamo v toliko, da je ime projektanta ing. Ružica Radovanović. Most je železen, konstrukcija pa počiva na betonskih opornikih.

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanova

Delavci in delavke, ki so jih bili izbrali iz velike množice domačih in tujih brezposelnih, so pod vodstvom prišeljenih tkalskih mojstrov boječe poizkušali prve gibe. Trde roke kmeč-kih in delavskih deklet, ki so prišle v tovarno z zdravo rdečico na ličih, da jo v nekaj tednih izgube in dobe tiste značilne, utrjene poteze delavk, so e z muko privajale urnih gibov. Mlači fantje, vajeni podiranja dreves, žaganja in prenašanja lesa, so gledali skoraj obupno predse in se lovili za divjim, pekiensko se režečim drdranjem strojev. Tkalski mojstri, večinoma Nemci in Čehi, so nervozno skakali od stroja do do stroja, dajali navodila učili delavke in delavce raznih gibov, popravljali na-pačne, prigovarjali, vzpodbujali, graja-li in kleli v mehanični prijučenih frazah vse srednje Evrope.

Sida, ki je opazovala ves ta prvi ba-bilonski dirinčad ob strani svojega oče-ta in vseh treh Roganov, je morda edi-na čutila tisto, kar so čutili k novim strojem kakor psi k svojim kočam pri-kljenjeni Pohorci in Pohorke: trpko bo-lest konca stare romantike in rojstva jeklenega realizma. Koliko lepote in vedrine je bilo v prejšnjem, četudi trenutno mnogo težjem delu teh ljudi! In koliko poezije! Ali ni bilo podiranje mogočnih jelk in smrek na strmih po-

horskih pobočjih poezija? Ni bilo po-ezija žaganje in spravljanje debel pre-ko pozimi zasneženih in poleti z arniko porumenjenih trat in granatnih klan-cev na žage? Sredi tako čistega, tako zdravega, z vonjem po presni smoli na poljenega ovsarja; ob petju pto, cvr-čanju murnov in šumenju gorskih po-tokov; sredi vse te bajne gozdne le-pote! Da, to je bila romantika. A to, to ni. To je trpka puščobnost, duha in telo ubijajoča monotono, iz katere se izobliči rod zagrenjenih, s seboj in z okolico sprtih, ujedljivih, zavidi-ljivih in v sirovi materializem izrodenih lju-di in generacij.

Sida je čutila to instiktivno, saj je bila ljub svojemu rodu, položaju, vago-ji in izobrazbi vendarle samo ena lamed pohorskega ljudstva. Tudi pogovora mlade hrušniške inteligence. v restav-raciji »Pri sv. Arehu« ni silila, pa je vendar pomislila:

»Morda prav zaradi tega Slovenci nismo moderno podjetni? Morda je nas preveč primitivne naravne roman-tike in poezije kmečkega ljudstva, ki nas priklepa k staremu in odvrača od novega, trdega in brezdušnega. Toda časi se spreminjajo in romantika in po-ezija starega dela umira v ropotu nove neizprososti, ki posega med nas kljub našemu odporu — po tujih. Nič ne po-

maga, ker nečemo biti sami ustvarjalci, postajamo samo njihovo orodje, izkori-ščani del tehničnega napredka ...«

Romantiko in poezijo pohorskih goz-dov ubijajoča pesem strojev je brnela dalje. Ponavljala se je v vedno istem akordu, kakor strašna večnost, ki ji nikjer in nikoli ni konca. Pohorski fant-je in dekleta so se počasi privajali te pesmi. Ko jim je izpla kri z lic in jih duševno utrudila od utoplosti, so se spominjali prejšnjega življenja samo še kot lepe, a smešno neverjetne prav-lice. Polagoma se jim je pričelo dozde-vati, da je sploh še od nekada tako, da drugače nikoli ni bilo in ne bo. Tako občutje se poloti vseh, ki so brez upanja, na rešitev, obsojeni v vedno trpljenje.

S temi mladimi ljudmi, ki so jih po-lovili tkalni stroji s svojim jeklenimi lovskami po pohorskih gozdovih in jih prisilili, da jim strežejo, se je vdajala tudi Sida. Odpornost. Neizprosost spremenjenih razmer, ki so ubile sila-novsko samovladje, ji je otopeno prejš-nja čutenja in počasi se je privajala tudi stalne prisotnosti Ervina Rogana; samo njegovega očeta še vedno ni ma-rala in je bila vsa nesrečna, kadar se je s svojo drago limuzino pripeljal v Hrušnico in stopical z debelimi, krat-kimi nogami po tovarni in okoli nje s tisto izzvalno oblastnostjo, ki je vsak trenutek tako nesramno izražala vse neomejeno gospodstvo.

»Kakor da tovarna ne stoji na Sila-novini; kakor da se na njenem pročelju ne blesti napis: »Silan in drug«, ampak

le »Adolf Rogan«, je pomislila Sida in se ježno umeknila, dasi bi se bila rajše zagnala v tisto kepo živga mesa in jo razpraskala do krvi: »Mar oče ne čuti tega? Zakaj molči, zakaj je tako upog-ljiv?« se je spraševala.

Josip Silan je pa to dobro čutil in tr-pel vse bolj kakor Sida. Tovarna je sta-la res na njegovih tleh, obdajali so jo še veliki gozdovi, travniki in pašniki, gonilno silo so oddajale še njegove na-prave, a denar za stavbe in stroje je dal — Rogan. Tudi za tisti del, ki bi ga bil moral odčeti Silan. Čakal je mesece na skoraj milijon italijanskih lir, to po-meni le nekaj manj ko štiri milijone di-narjev, ki mu jih je dolgovala noka ita-lijanska lesna družba v Milanu, nje-gova prejšnja dolgoletna glavna odje-malka, a čakal je zaman. Informacije, ki jih je prejemal od svojega milanske-ga zaupnika, so obetale celo najstraš-nejše. In tisto najstrašnejše se je kmalu najstrašnejše se je kmalu po Novem letu tudi zgodilo: italijanska družba je napovedala konkurz ...

Ko je Josip Silan nekega dne v janu-arju prejel brzjavko s to vestjo, se mu je zameglilo pred očmi. Silanovina je zaplesala okoli njega. Vrtela se je ve-dno bolj naglo, dokler se ni v blaznem vrvežu v hrušču in trušču sesula v pe-sek in prah. In iz tega trušča je slišal le eno samo lastno besedo:

»Konec ...«

Po tem zadnjem, največjem udarcu ni bilo nobenega upanj več. Prej je postavljaj te štiri milijone v vse kalku-

lacije, gradil je na njih vso sanacijo Silanovine, zdaj pa, ko se je podrl ta temelj, ni bila mogoča nobena kalku-lacija več. Ko Rogan ne bi sedel na Silanovini in se je oklepal s svojimi čr-nimi kremplji! Ostalo bi vsaj še tisto, kar bi pač ostalo, a bilo bi Silanovo. Ostal bi vsaj dom. Sedaj niti tega upa-nja ni bilo več. Josip Silan je predobro vedel, da Adolf Rogan po polomu ita-lijanske družbe ne bo niti minuto več čakal na izplačilo kompanjonskega de-leža. Bleščeči napis nad tovarno »Silan in drug« —, ki je vsaj na videz še dajal blesek moči Josipu Silanu in vsej Silanovini, bo izginit; nadomestil ga bo novi napis: »Ervin Rogan ...«

»Tako naj se torej konča ...« je po-mislil. »Tako naj se zruši do samega temelja to ponosno pohorsko kralje-stvo, ki smo ga zgradili in dvignili do najvišjega bleška moj ded, moj oče in jaz! Delo treh rodov naj postane plen Roganov. In jaz, in Sida?«

Instinktivno je odprl predal svoje pisalne mize, v katerem je ležala vedno nabasana pištola. Vzel jo je v desnico in jo ogledoval.

»Iz sramote in bede ... edina pot ...« je mrmral pred se. »Da, edina pot ... Kako bi se mogel še prikazati med lju-di? Josip Silan — brez doma, premo-ženja, eksistence ...«

Nova misel na Sida ga je vsega pre-tresla, da je spustil roko mrtvo na mi-zo in odložil pištolo: »Zaradi nje. Kaj bi počela sama? A kaj bo počela z menoj?«

Roman ljubezni in strasti spletk in sovraštva, roman iz življenja visoke gospode in premeten h židov, napet, za et iz resničnega življenja, naš novi roman

Žid Süß

začne izhajati v „Sloverskem Narodu“ v soboto.

Iz Kölna v Koblenz

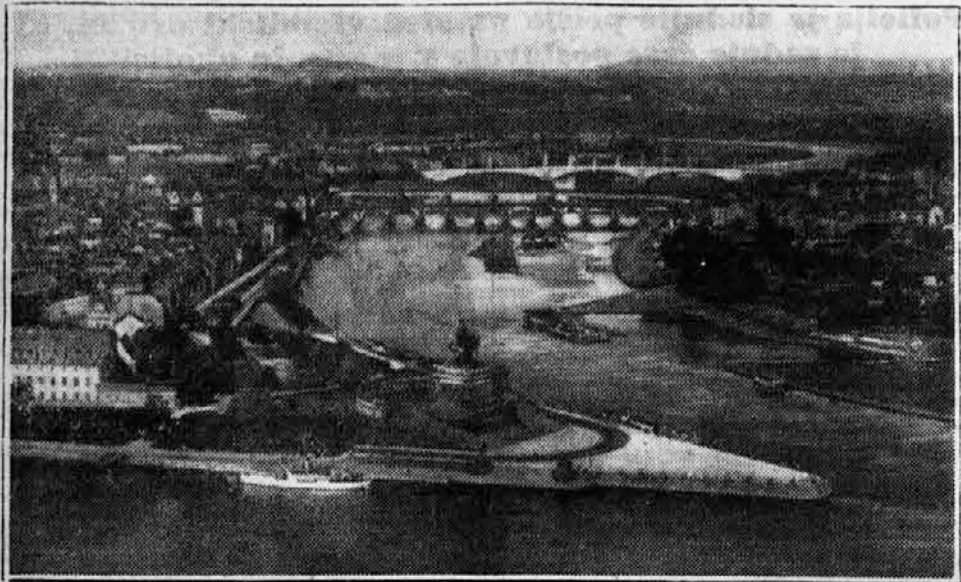
Po čarobni Rheinski dolini mimo srednjeveških gradov v Nemški kotiček

Ljubljana, 7. avgusta.

Zjutraj osmega dne — bila je nedelja — vstali židane volje, čeprav je zunaj rosilo in je pihal močan veter, da na daljši izprehod nismo mogli misliti. Vstajali seveda nismo vsi ob istem času, med nami so bili tudi zaspanci, ki so se radi izgovarjali, da je bila določena za zajtrk ali za odhod poznejša ura, samo da so lahko malo potegnili. Prva pot je nas vodila po dobrem zajtrku v katedralo, kjer se kar izgubiš, tako je ogromna. Njena zunanja dolžina znaša 135 m, širina pa 61 m. Zvonika sta visoka po 160 m. Katedrala zavzema 6.166 m² površine. Njena temeljna oblika je križ. Po dolgem ima pet, poleg pa tri ladje. Velika znamenitost so njene orgle.

morda tudi večjega naroda. Nemci so pa s svojo čudovito žilavostjo, marljivostjo in vero bodočnost prebradili to vsenarodno nesrečo in zdaj, ko so kar na svojo pest ustavili reparacijska plačila, stopajo že zopet v vrsto gospodarsko in politično odločujočih narodov. Zaman se oziraš po znakih siromaštva in bede, zaman po obupanih, bledih in upadlih obrazih, nikjer nobenega berača, ki bi iztegoval roko in prosil miloščine. Vsega tega v Nemčiji ni, nasprotno, kakor v Švici in Belgiji, smo videli tudi tu povsod če že ne očitnega blagostanja, pa vsaj zadovoljstvo, veselje do življenja in trdno vero v bodočnost. Nemec ostane Nemec, pa naj ga usoda še tako krepko prime in stisne.

Večino velikih mest smo si ogledali na

Med službo božjo hodijo po cerkvi dostojanstveno in samozvestno v škrlatnih plaščih in z dolgimi, onim vojaških kapelnikov podobnimi palicami čuvaji, ki pazijo na red in mir. Vsak tujec si ogleda v Koelnu katedralo in tako prihajajo seveda tudi med službo božjo, ko je izprehajanje po cerkvi prepovedano. Čim te čuvaj opazi in ti prebere z obraza, da si tujec, te vzame na piko in ti pomoli okovano palico pod nos, če se pripravljaš na promeno po cerkvi. Sicer imajo na svari napise že na vratih, da je ogledovanje katedrale med službo božjo zabranjeno. Koelnska katedrala bo menda večja znamenitost od zunaj, nego od znotraj.

Ko so tudi zaspanci prilezli iz postelj, smo se odpeljali z avtobusom na kratek obhod po mestu, da smo dobili vsaj površen vtis o Koelnu, ki hrani poleg gotske katedrale še celo vrsto lepih stavb, spomenikov in drugih znamenitosti. Koeln ima tudi staro univerzo, otvoreno leta 1389, ki so jo pa zasenčile v novejšem času druge nemške univerze. Kamorkoli prideš v Nemčiji, posebno po večjih mestih, se ti ob razgledu, kipecem življenju, velikem optimizmu Nemcev in njihovem neumornem delu nehoti vsiljuje vprašanje: kako je mogoče, da si je ta narod po strašnem udarcu tak hitro opomogel. Poraz v svetovni vojni je prinesel Nemcem poleg političnega in moralnega poloma tudi težko gmotno breme. Reparacije, ob katerih bi bil izkrvavel marsikateri drug narod. Težke milijarde, ki so jih plačali Nemci zmagovalcem v gotovini in blagu, bi bile izsušile gospodarske soko in ustavile tok normalnega življenja številno

potovanju mimogrede iz avtobusa in tako tudi Koeln. Voziš se po širokih ulicah in cestah skozi mravljišče na vse strani hitečih ljudi in motornih vozil, gledaš na desno in levo in le težko loviš sproti vedno nove vtise, ki jih je pa mnogo preveč, da bi ti ne ušli iz spomina. Vsa velika mesta so si v glavnem podobna, razlikujejo se le po svojih posebnostih, po velikih poslopih, spomenikih in cerkvah, tempo življenja je pa skoraj povsod enak. Življenje v velikem mestu se je treba privaditi, sicer si ga kmalu sit. Vesel si, ko prideš zopet iz vrtnice, dan v noč izpreminjajočega utripanja tega velikega voza žil, po katerih pritekajo in odteka soki, kakor zamotana ribiška mreža prepreženega življenja. Vesel si, ko se zopet vrneš v živo vsakdanjost podeželske strice in šele ko znova okosteniš v nji, se ti zažohče zopet za nekaj trenutkov v veliko mesto.

Iz Koelna smo krenili proti Bonn, Beethovenovemu rojstnemu mestu. Torej zopet znamenitost, iz katerih itak vso doglo pot nismo prišli. Tudi Bonn ima univerzo, mnogo znamenitejšo od koelnske. Mesto, ki šteje zdaj 93.000 prebivalcev, je bilo znano že v rimskih časih pod imenom Castra Bonnensis. Največji nemški skladatelj, rojen v Bonnu leta 1770, ima na glavnem trgu lep spomenik, v svoji rojstni hiši pa muzej z bogato zbirko spominov nanj. Mogočih, daleč po svetu slovečih cerkva smo videli že toliko, da manjših in manj znamenitih, kakor jih ima nekaj Bonn, niti opazili nismo. Takoj za Koelnom se začne čarobna Rheinska dolina, prava dolina gradov, nanizanih kakor rožni venec po skalah in gričih na obeh straneh

Rheina tja doli do Mainza. Okrog 20 je teh gradov in vsak je lep as svoj poseben način. B. ta, blagoslovljena je ta dolina in njena zemlja. Ni kmalu na svetu kotička, kjer bi bilo zbranih toliko naravnih krasot in kjer bi dajala zemlja za trud človeških rok tako bogato plačilo. Po krasni cesti smo zavili v dolino zlate rheinske kapljice. Začel se je najlepši del naše dolge poti. Za sivo verdunsko nebo, za grozo, ki nas je objela na krvavih verdunskih poljanah, smo bili bogato poplačani. Če kje, vidiš v Rheinski dolini vso moč in organiziranost, pa tudi lepoto Nemčije. Kraj pri kraju, grad pri gradu, eno gnezdo srednjeveških vitezov za drugim, mogočni okoliščni dalinovodi, ogromni železni mostovi čez široko reko, asfaltirana cesta in ob nji železna kača na eni in drugi strani Rheina, tovarniški dimniki v celih gozdičih, kakor daleč sega oko ena sama pestra slika dela in njegovih bogatih plodov. Motorna vozila popravljajo kar na cesti, če se med vožnjo pokvari. Temu namenu služijo »Autohilfe«, nalašč zato konstruirani tovorni avtomobil, ki vozi s seboj vse, kar se rabijo za popraviljanje avtomobilov in motorklov.

Biser prekrasne Rheinske doline je Koblenz, mesto, ki šteje 60.000 prebivalcev in ki je dobilo svoje ime od rimskega Confluentes, ker leži ob izlivu reke Mosel v Rhein na levem bregu Rheina. Ta srečna lega je dala mestu vse naravne pogoje, da je postalo rajski kotiček, kamor bi se človek z enakim navdušenjem in užitkom vedno znova vračal. Lepa mesta smo videli tudi drugod, a Koblenz je nas najbolj očaral. Stari del mesta kaže še mnoge sledove bivše trdnjave in nima lepih ulic, pač pa so v novem delu mesta krasne široke ulice in trgi, zlasti ob Rheinu. Marijina cerkev stoji na najvišjem kraju mesta in ima 58 visokih v poznoro-manskem slogu zgrajenih zvonikov. Tu je znameniti Nemški kot (Deutsches Eck), kjer se steka reka Mosel v Rhein. In tu stoji orjaški spomenik cesarja Viljema I., zgrajen po načrtih arhitektov Hundrieserja in Schmitza in slovesno odkrit leta 1897. Poleg spomenika bitke narodov v Leipzigu je to najmogočnejši spomenik v Nemčiji. Temelji imajo obliko celega trdnjavskega bloka, po njih so speljane stopnice, da prideš na vrh do spomenika samega. Cesar Viljem I. sedi na orjaškem konju sam orjak, da si ob njem kakor mušica. Izpod spomenika se ti odpre krasen pogled na mesto in na obe reki, po katerih vozijo beli parniki in motorni čolni na vse strani. Bila je baš nedelja in pogled na pisano množico globoko doli pod spomenikom je bil tem lepši.

Tu je vedno živahno, tu se zbirajo patrijska društva in prepevajo, da odmeva daleč tja po obeh velikih nemških rekah, tu se utrjuje nemški duh, nemška samozavest in moč dobivata pod orjaškim cesarjevim spomenikom nove pobude. Še bolj kakor spomenik bitke narodov kaže ta vse znake nemške umetnosti. Sila, samozavest, vera vase, v moč svojega duha in svojih mišic, vse to je tako jasno izraženo na tem spomeniku, da ni treba nobenih komentarjev in nobenega vodnika. Pogledaš ga in veš, da je nemški. Nekaj posebnega je na 37 železnih pontonih zgrajen most čez Rhein, ki se sproti odpira parnikom. V Koblenzu se nismo mudili dolgo, čeprav bi bili vsi radi ostali kar tam. Obed smo imeli namreč v srcu Rheinske doline, v Bacharachu.

J. Z.

Ali more človek dočakati 180 let?

Na Kavkazu je razmeroma mnogo starcev, ki so dosegli zavidanja vredno starost. Blizu Tiflisa živi 150 let star mož Lagušvili. Starec se spominja še ruskega pohoda v Georgijo leta 1801, ko je car priključil to deželo Rusiji. Ima 101 leto starega sina in 80-let starega vnuka. Abhaza Khapar Klouta je pa star celo 162 let. Ti primeri izredno visoke starosti so predmet proučevanja v zavodu za eksperimentalno medicino v Moskvi. Slavni ruski biolog Lazarev, ki se že dolgo peča s tem problemom, je sestavil krivuljo občutljivosti živčnih centrov v možganih.

Pri novorojenčku, če gremo od ničle, se dviga ta krivulja do 20. leta, potem pa polagoma zopet pada proti ničli, ki jo doseže, ko se približa starost 180 let. Z drugimi besedami rečeno, človeški organizem je ustrojen tako, da bi se živčni sistem povsem obrabil šele, ko bi bil star človek 180 let. Teoretično bi torej človek lahko dočakal tako visoko starost. Toda zdaj, ko tako hitro živimo in ko naši živci toliko trpe, je pač malo verjetnosti, da bi mogel kdo dočakati 180 let, čeprav na drugi strani vemo, da se je dolgost življenja modernega človeka zaradi napredka in higijene podaljšala.

Kupujte domače blago!

Oihitela je z njim po stopnicah v klet, hitro in vzpodbujajoče ga je po-božala po laseh in še predno je mogel kaj reči, ga je potisnila skozi vrata.

Čez nekaj minut je nekdo močno pozvonil. Zunaj sta stala dva stražnika. — Gospa Graham? — Bojim se, da vam prinašava žalostno vest, — je dejal prvi stražnik v zadregi. — Vašemu gospodu soprogu se je pripetila nesreča. Leži tu blizu v Maida Vale v zasebnem stanovanju. Kolikor sem mogel slišati, je bil vaš gospod soprog na obisku pri znani dami, pa je prišel k nji mladenič, sprla sta se — kdo ve zakaj. Mladenič je ranil vašega moža in pobegnil.

Helena je zadržala in vprašala vsa iz sebe:

— Il je težko ranjen?

— Težko vendar pa ne smrtno nevarno, — je odgovoril stražnik.

Helena je zrla nemo predse in majala z glavo. Kolika ironija usode! Rešila je pred policijo mladeniča, ki bi bil malone postal morilec njenega moža. In vendar si je globoko oddahnila. Obtekle je plaše da bi mogla oditi s stražnikom k svojemu možu, ki je ležal težko ranjen v stanovanju tuje ženske. Rešila je tega fanta. Prav je storila. Ni ji bilo žal, da ga je rešila.

Molitev za mir ali za zmago

Velika cerkvena slovesnost v abesinski prestolici — Kralj in kraljica med ljudstvom

Abesinski cesar Haile Selassie se je udeležil oni dan v spremstvu visokih državnih dostojanstvenikov in svojega dvora cerkvene slovesnosti v cerkvi Madhanj Alem. Na vrhu te osmeroglate stavbe je osmerokotna zvezda, okrog cerkve se pa razprostira velik vrt. Pred vrtom je prostor, kjer raste v sredini visoko figovo drevo. Cerkevna svečanost je bila združena z vsem sijajem. Ze sama vojska, ki se je udeležila svečanosti v velikem številu, je bila zelo silkovita in divja. Abesinska vojska ni vojska v našem pomenu besede. Njeni člani nosijo krive sablje v zelenih, rdečih in modrih nožnicah. Višji častniki so sedeli na mulah s širokimi abesinskimi klobuki na glavah. Nekateri vojaki so imeli še bojne ščite iz prejšnjih stoletij, prevlečene s kožo povodnega konja.

Krasna duhovniška oblačila, lesketajoča se v vseh barvah, stara 2.000 let, so pritisnili svečanostni pevec. Po čitanju evangelija je izročil visoki cerkveni dostojanstvenik krasno vezano knjigo opatu, ki jo je sposojljivo poljubil. S tem je bila svečanost v hramu končana in sledil je ples duhovnikov na trgu. Ta ples se nanaša deloma na prastaro službo božjo, deloma pa na očaje afriških zamorcev. Cesar je gledal ples s tribune tako, da so ga lahko vsi videli. Cesarjev obraz kaže visoko naboženega, prebrisanega moža. Nežne poteze na obrazu in velike temne oči pričajo, da je Haile Selassie plemenitega rodu. Cesar je nosil tropično čelado in črn evlilan plašč abesinskih plemičev. Čeprav je mlak, šibke postave, prida njegova izredna energija, ki jo je razbil za zmago nad svo-

Cesarski služabniki so stali pred vrtnimi vrati in njihovo rdečo pobarvano orožje se je lesketalo že od daleč. Na svečanost so prihajale tudi dame z zastrtimi obrazmi. Ljudje so poklekali in poljubovali tla pred hramom, stoječim v ozadiju. Slednjič je prišel avto, pokazal se je velik rdeč solnčnik. Slinge so razprostrli po tleh beli »samas« in napravili tako zaščitno steno, da ljudje niso mogli videti kraljice, ki je med svečanostjo sploh nbe ni videl. Pač je pa zavladalo na prostemem trgu živahno vrvenje, ko se je pripeljal v drugem avtomobilu cesar. Haile Selassie se je udeležil molitve za mir ali za zmago. Mogočen vtis je napravil vrhovni poglavar abesinske cerkve Abuna v temnem talarju s povešeno glavo in široko brado. Kraj njega je stal v rdečastem plašču s kapuco opat narodnega svetisca v Debra Libazonu Itchoue in drugi dostojanstveniki abesinske cerkvene hierarhije.

V zlatu blesteči visoki svečenik, tretji v vodstvu abesinskega klera, je bral s pevajočim glasom odstavke iz evangelija.

ljimi sovražniki in utrditev svoje moči, da je to mož železne volje, zhravega, treznega duha in velikih vladarskih sposobnosti. Drugače bi ne bilo mogoče, da bi obdržal na prestolu in državi, kjer so ljudje tako vročekrvni in duhovni tako razburkljivi, kakor v Abesiniji.

Drugi del svečanosti je vodil cesarjev komornik Liga Batasow v krasnem svetlo modrem plašču. Spreddaj je korakala godba, za njo duhovništvo v blestečih oblačilih, potem skupina dečkov, katerim je sledil cesar z orožjem na rami kot simbolom državne moči. Cesar je stopal dostojanstveno pod rdečim solnčnikom, za njim pa državni ministri tudi z orožjem in šele potem je prišla na vrsto vojska. Duhovniki so prepevali himne. Z obrazov vseh je odsevala ne samo pobožnost, temveč tudi trden sklep braniti neodvisnost Abesinije do zadnje kaplje krvi. Na drugi strani cerkve so pa zbrane ženske prepevale. Procesija je šla trikrat okrog cerkve in trikrat se je cesar pokazal svojemu ljudstvu. Slednjič je godba utihnila in cesar je zavzel častno mesto na cerkveni terasi. S tem je bila svečanost zaključena.

Greta Garbo in razbojniki

Berlinski listi priobčujejo poročilo o neprijetnih pustolovčinah Greta Garbo v Ameriki. Slavna filmska igralka se mudi zdaj na oddihu na Šved-

skem. Še na krovu na švedski ladji »Kungsholm« je odločno odklonila razgovor s katerikoli svojih sopotnikov ker se je bala, da bi se naenkrat znašla med štirimi očmi s pajdašem svojih preganjancev. Letos v marcu je namreč dobila Greta Garbo v Hollywoodu pismo, podpisano od nekega Jacka Kmanna, v katerem jo tolovaj poziva, naj mu nemudoma pošlje po pošti zahtevani denar, obenem pa obvesti o tem policijo.

Detektivi so sicer zastražili poštni urad, vendar se je tolovajem posrečilo denar dvigniti in pobegniti, ne da bi jim prišla policija na sled. Sledilo je še več pisem z novimi zahtevami in Greta Garbo je vse točno izpolnila. Končno se je pa naveličala življenja pod neprestanimi grožnjami, živci so ji popustili, morala je prekiniti svoje delo v ateljeju in odpotovati v domovino na oddih.

PONOČI JE VSE DOBRÓ

Mož: Vem dobro, da sem star in grd.
Žena: Kaj zato, saj boš itak ves dan v pisarni.

DOBER SVET

— Peti bi se rada učila. Kam naj grem?
— V puščavo.

VPRAŠANJE IZ ZGODOVINE

— Tako Mihec, zdaj nam pa povej, kateri kralj je zasedel prestol in v katerem letu je bila to.

POSTNO LEZEČE

Nepreviden šofer podere damo, pa se brž skloni nad njo in vpraša: — Vaš naslov?
— Poštno ležeče, — mu odgovori dama.

D. Wilson

Naključje detektiv

Helena Grahamova je sedla sama za mizo. Svojega moža ni čakala, kajti bilo je že pozno.

Helene ni prav nič zanimalo, kje je njen mož. Ni ga pa sovražila, nikakor ne. Toda bila mu je hvaležna za vsako minuto samote.

Samote? Helena je baš polivala s smetano sadno salato, ko je naenkrat obetala in izbuljila oči na temne, težke zavese, viseče pred okni. Za eno zaveso je bilo nekaj — Helene se je zdelo, da sliši globoko dihanje preganjanega človeka ... Da, zdaj se je nekaj zganilo.

— Kdo je? — je kriknila Helena.

Prikazala se je roka, za njo pa obraz — in kakor strela iz jasnega je stal pred njo lep mladenič, ves upchan je zašepetal:

— Prosim, prosim ... nikar ne kričite ... saj nisem razbojnik.

Pritepenec je začel jecljati in prestrašeno se je sesedel v naslanjač. Helena ga je pogledala. Ne, tega fanta se pa res ni bala.

— Koliko ste stari? — je vprašala Helena skoraj smeje.

— Dvajset let, milostiva.

— Šele! In kaj se je zgodilo?

— Prosim, prosim, skrijte me, milostiva, ko pride policija ...

Helena je naglo odskočila.

— Poslušajte me, prosim, po pravici vam povem gospa, kako se je zgodilo. Dobro četrt ure je od tega, ko sem prišel k Mary, k mojemu dekletu — so-bico ima v Maida Vale. In pomislite, pri njej je sedel mož — ne več mlad. Vprašal sem ga, kaj počne pri mojem dekletu, pa me je hotel postaviti pod kap. Mary je molčala, on se je smejal — tedaj se mi je pa zavrtelo v glavi, pograbil sem vazo in mu jo tresel v glavo. Mož se je zgrudil, videl sem, kako mu curlja iz čela kri ... Mary je začela kričati — in pobegnil sem. Zgledal sem vrt, odprto okno našega stanovanja v prithlju, mislil sem, da so mi že za petami in skril sem se tu pri vas ...

Val sočutja se je dvignil v srcu mlade žene. Ubogi dečko! Ljubezen — ljubosumnost. Kakor vsaka ženska v takih primerih je bila Helena takoj pripravljena razumeti in odpustiti

— Hitro! — je dejala. — zbežite lahko skozi klet. V kleti najdete vratica, vodeča na breg reke. Tam vas ne bo nihče iskal — ne, ne, nikar se mi ne zahvaljujte ...